

Sisällys

YLEISTÄ	3
1. Suunnitelmallisen valvonnan kohde – VATI-ohjeen vaiko valvontaohjelman mukaisesti?	3
2. Mikä muodostaa valvontakohteen?	3
3. Miten kirjataan ilmoituksen käsittelyyn liittyvä tarkastus?	3
4. Mihin kirjataan neuvonta?	4
5. Mihin kirjataan neuvottelut (esim. neuvottelut puutteiden korjausaikatauluista)?	4
6. Mihin kirjataan kuuleminen?	4
7. Miten toiminta perustetaan YHTI:n? Mitä ovat toiminnan päivämäärät?	4
8. Onko toimija aina kirjattava järjestelmään?	5
9. Mitä tapahtumaan käytetty aika käsittää? Miten matka-aika merkitään, jos tehdään kahden lain mukaista valvontaa samalla käynnillä?	5
10. Jos saman toimijan samassa toimipaikassa on monta terveydensuojelulain sekä tupakkalain mukaista toimintaa, jotka tarkastetaan samalla tarkastuskäynnillä, miten nämä merkitään järjestelmään?	6
11. Miten vikalistaa käytetään?	6
12. Miten kotirauhakohde merkitään?	6
13. Mihin toimintatyyppiin laitetaan manikyyrit ja jalkahoitolat?	7
14. Parturi-kampaamohuoneistossa toimii useita vuokratuoleilla työskenteleviä toimijoita? Miten tämä merkitään järjestelmään? Miten tarkastus merkitään järjestelmään?	7
15. Hotelliin kuuluu hotellin majoitustoiminnan lisäksi kuntosali, sauna, uima-altaat, kokoustilat. Miten valvontakohde merkitään järjestelmään?	7
16. Miten asunnontarkastus kirjataan?	8
17. Onko asunnontarkastuksen kirjaaminen ilman yhteydenottoa mahdollista?	8
18. Miten kirjataan päätös esim. asumiskiellosta?	9
19. Koulukeskukset – merkitäänkö kaikki toiminnot (esim. päivähoito, esikoulu, peruskoulu, lukio) erikseen?	9
20. Miten korkeakoulut (esim. yliopistot, ammattikorkeakoulut) merkitään keskitettyyn järjestelmään? ..	10
21. Miksi näytteenottopiste on luotava YHTI:n?	10
22. Pitääkö ulkomaanliikenteen saniteettitodistuksia varten avata jokaiselle laivalle oma toimipaikka? Mikä on toimenpiteen suoritustyyppi ja mikä on seuraamus?	11
UIMAVESI (allas- ja luonnonvesi)	12
23. Uimarantaprofiilin tiedot YHTI:ssä. (Tietoja ei ylläpidetä valvontayksiköissä)	12
24. Talviuintipaikan merkitseminen	12
TALOUSVESI	13
25. Mikä on vedenjakelualue?	13

26.	Miksi jokainen vedenjakelualue merkitään omaksi toimipaikaksi? Samalle talousvesilaitokselle voi tulla usea toimipaikka ja usea toiminta.	13
27.	Miten kirjataan Vesihuolto Oy:n vedenjakelualue/-et YHTI:n?	13
28.	Kuinka kirjataan YHTI:n elintarvikehuoneistojen, päiväkotien, vanhainkotien tms. omaan käyttöön tarkoitetut kaivot?.....	15
29.	Useamman valvontayksikön alueella toimiva vesilaitos	16
30.	Miten talousveden pakkaus kirjataan YHTI:n?.....	19
31.	Kirjataanko YHTI vai KUTI kohderyhmälle talousvesinäyte, joka on otettu ruokamyrkytyspäilyn johdosta?	20
32.	Terveyshaittaepäilyyn perustuvan näytteenottopisteen (talousvesi) kirjaaminen järjestelmään kun kyseessä on aiemmin tuntematon kohde (ei säännöllinen näytteenottopiste).	20
33.	Mihin valvontatiedot kirjataan, jos on useita vedenjakelualueita samalla vesilaitoksella?.....	20
34.	Miten laitoksen erityistilannesuunnitelman tarkastus kirjataan, jos laitoksella on useita vedenjakelualueita.	21
35.	Verkostonäytteiden kirjaaminen YHTI:n.	21
36.	Pienen vesiosuuskunnan kirjaaminen järjestelmään	21
37.	Tarvitseeko vedenottamo omaa toimipaikkaa?	22
38.	Pienen asetuksen mukaiset talousvettä toimittavat laitoksen toimittama vedenmäärä?.....	22
39.	Talousveden tyyppikohtaisissa kysymyksissä kysytään veden käsittely/desinfiointi ”muu, mikä?”-kysymys. Mitä tämä tarkoittaa?	22
40.	Miten merkitään kerran viidessä vuodessa tehtävä määräyty YHTI:n?	22
	TUKKUVESILAITOS/OSTOVESI	23
41.	Mitä toimintatyyppi talousveden tukkumyynti käsittää?	23
42.	Lasketaanko tukkuvesilaitos valvontasuunnitelmassa kohteiden lukumäärään?	23
43.	Miten tukkuvesilaitokselta ostettu vesi merkitään järjestelmään?	23
44.	Miten tukkuvesilaitoksia valvotaan?	23
45.	Miten järjestelmään kirjataan ostovesi talousvettä toimittavalle laitokselle?	24
	TUPAKKA	26
46.	Ovatko ravintolat, joissa on tupakointitila jatkossakin suunnitelmallisen valvonnan piirissä ja tuleeko kohteet perustaa keskitettyyn? Valvotaanko jatkossa ravintoloita, joissa on tupakoinnin täyskielto ja onko näitä kohteita tarpeen viedä keskitettyyn?.....	26
47.	Mitä toimintatyyppi ”muu luovutus” tarkoittaa?.....	26

YLEISTÄ

1. Suunnitelmallisen valvonnan kohde – VATI-ohjeen vaiko valvontaohjelman mukaisesti?

Jos VATI-ohjeessa ja terveydensuojelun/tupakkalain valtakunnallisessa valvontaohjelmassa on eroja suunnitelmallisten valvontakohteiden osalta, noudatetaan valvontaohjelmassa annettua rajausta.

2. Mikä muodostaa valvontakohteen?

YHTI-periaatteiden mukaisesti valvontakohte on määritelty 3 elementin suhteen:

1. TOIMIJA
2. TOIMINTA
3. TOIMIPAIKKA

Toiminta luokitellaan 3-portaisesti:

4. TOIMINTALUOKKA (kertoo yleisesti, mistä toiminnasta on kyse)
5. TOIMINTATYYPPI (määrittelee varsinaisesti toiminnan)
6. TYYPPIKOHTAISET TIEDOT (ominaisuus)

3. Miten kirjataan ilmoituksen käsittelyyn liittyvä tarkastus?

Ilmoitusten/hakemusten käsittelyllä tarkoitetaan esimerkiksi terveydensuojelulain 13 §:n mukaisten kohteiden ilmoitusmenettelyä. Terveydensuojelun toimialalla merkitään tieto siitä, onko ilmoituksen/hakemuksen vireilläolosta ilmoitettu asianosaisille (Kyllä/Ei). Tieto on pakollinen siinä vaiheessa, kun ilmoitus/hakemus on merkitty käsitellyksi.

Ilmoituksen / hakemuksen käsittely (vuodenvaihdemuutos 2014 – 2015) kirjataan kolmessa vaiheessa järjestelmään:

1. Ilmoitus / hakemus on saapunut (pvm – vireille tulo)
2. Tarkastus liittyen ilmoitukseen ja hakemukseen (mikäli tehdään tarkastus)
3. Päätös ilmoituksesta / hakemuksesta

Kun ilmoituksesta/hakemuksesta merkitään päätös, on pakollisena tietona valittava yksi annetuista vaihtoehdoista, jotka ovat:

- a. hyväksytty
- b. hyväksytty ehdoilla tai määräyksillä
- c. hylätty

Mikäli ilmoitus/hakemus on hyväksytty ehdoilla tai määräyksillä, on pakollisena tietona kirjattava tekstikenttään ehto tai määräys. Määräaikaan kirjataan määrääjän päivämäärä. Päivämäärä ei ole pakollinen tieto.

4. Mihin kirjataan neuvonta?

Puhelinneuvonta ja neuvonta esim. toimistolla kirjataan toimenpiteen perusteeseen *yhteydenotto*. Soittaja/asiakas on yhteydenoton tekijä ja yhteydenoton tyyppi *tiedustelu*. Tiedustelu on erikseen jokaisen toimialan (terveydensuojelu, tupakka tai kuluttajaturvallisuus) yhteydenoton alla (vrt. VATI 2- ohje s. 12-13).

5. Mihin kirjataan neuvottelut (esim. neuvottelut puutteiden korjausaikatauluista)?

VATI 2 - ohjeessa kappaleessa ”muu viranomaistyö” (s. 24) on pyritty avaamaan muuhun kuin tarkastuksiin, näytteenottoihin ja mittauksiin jne. käytettyä työaika.

”*Muu viranomaistyö*” – kohdassa on seuraavat alakohdat:

- Katselmukset
- Neuvottelut ja viranomaispalaverit
- Kouluttaminen
- Koulutukseen osallistuminen
- Tiedottaminen
- Raportointi
- Muu, mikä?

6. Mihin kirjataan kuuleminen?

Jos kuulemista seuraa päätös, kuulemiseen kuluva aika kirjataan päätössuoritteeseen. Jos päätöstä ei tehdä, mutta kuulemiseen liittyy jokin muu järjestelmään kirjattava suorite (esim. tarkastus tai yhteydenotto), kirjataan kuulemiseen kuluva työaika tähän suoritteeseen.

Pääsääntöisesti kuulemisesta ei tehdä erillisestä tapahtumaan. Poikkeuksena ovat tapaukset, jolloin kuuleminen on suuritöinen (menee paljon työaika) ja kuulemiseen kuluva aikaa ei voida lisätä muuhun valvontasuoritteeseen (esim. päätökseen, tarkastukseen). Tällöin kuulemisesta voidaan tehdä erillinen suorite. Näissä poikkeustapauksissa kuuleminen voidaan lisätä vuoden ”*muu viranomaistyö*” ja ”*muu, mikä?*”.

HUOM. Mikäli kuuleminen ei ole suuritöinen ja siihen kuluva työaika ei voida lisätä muuhun asiaan liittyvään suoritteeseen, kuulemista ei tule merkitä järjestelmään.

7. Miten toiminta perustetaan YHTI:n? Mitä ovat toiminnan päivämäärät?

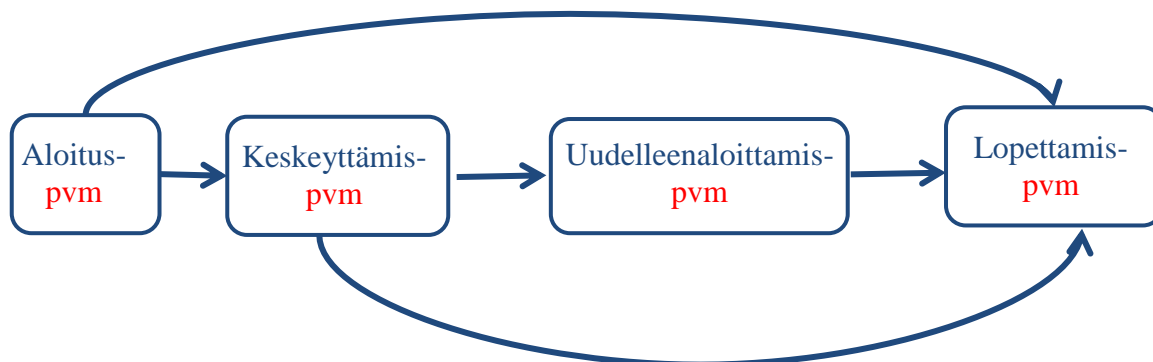
Asiasta tarkemmin VATI 1-ohjeessa

Toiminnan perustaminen - keskitettyyn järjestelmään luodaan:

1. toimija
2. toimipaikka
3. kirjataan toimintaan liittyvät tiedot (toimintaluokka, toimintatyyppi ja tyyppikohtaiset tiedot)
4. toiminta liitetään toimijaan ja toimipaikkaan (henkilötunnus, y- tai ry-tunnus)

Jos perustaminen epäonnistuu, antaa järjestelmä virheilmoituksen.

Toiminnan päivämäärät YHTI:ssä:

Aloituspäivämäärä = päivämäärä, jolloin toimija aloittaa toimintansa. Käytännössä tarkoittaa usein arvioitua päivämäärää. Aloituspäivämäärä voi olla myös ennen hyväksymispäivämäärää.

Keskeyttämispäivämäärä* = päivämäärä, jolloin toimija itse tai valvontaviranomainen keskeyttää toiminnan.

Uudelleenaloittamispäivämäärä* = päivämäärä, jolloin keskeyttämisen jälkeen toimija saa/voi jatkaa toimintaansa tai toimija jatkaa itse keskeyttämäänsä toimintaa.

Lopettamispäivämäärä = päivämäärä, jolloin toimija lopettaa toimintansa. Jos toimija ei ole ilmoittanut toiminnan lopettamisesta, päivämääräksi merkitään se päivä, jolloin valvontaviranomainen on muutoin todennut toiminnan loppuneeksi

* *Keskeyttäminen ja uudelleen aloittaminen ovat mahdollisia myös YHTI:ssä v. 2015 alkaen.*

HUOM. Jos jollekin vanhalle toiminnalle ei löydy hyväksymis- tai aloituspäivämäärää, käytetään päivämääränä aina 1.1.1900 (VATI 1 –ohje s.17). Jos kohteelle on annettu aiempien ohjeistuksien mukainen päivämäärä (esim. 1.1.1967), ei päivämäärää tarvitse muuttaa.

8. Onko toimija aina kirjattava järjestelmään?

Terveysturvallisuuden ja tupakkavalvonnan osalta ei-suunnitelmallisen valvonnan toiminta voidaan perustaa myös ilman toimijaa. Toimijan kirjaaminen järjestelmään on aina suositeltavaa, mikäli se tiedetään. Kun toimija on tiedossa (esim. kehotuksen tai määräyksen antamisen yhteydessä tms.), toimija lisätään järjestelmään.

Toimijaa ei tarvitse ilmoittaa yksityisten kiinteistöjen, yksityisten hautapaikkojen eikä yksityisten altaiden osalta.

9. Mitä tapahtumaan käytetty aika käsittää? Miten matka-aika merkitään, jos tehdään kahden lain mukaista valvontaa samalla käynnillä?

Tapahtumaan käytetty aika tarkoittaa kokonaisaikaa, jonka yksi tai useampi tarkastaja käyttää yhteen tiettyyn toimenpiteeseen liittyviin toimiin. Tapahtumaan käytettyyn aikaan sisältyvät esimerkiksi tarkastusten osalta tarkastukseen valmistautumiseen (esim. perehtyminen asiakirjoihin), tarkastuksen suorittamiseen sekä tarkastuspöytäkirjan ja muiden tarvittavien

asiakirjojen laatimiseen (sisältää myös tietojen tallentamisen käytettävään tietojärjestelmään) käytetty aika.

HUOM. Tapahtumaan käytetty aika ei sisällä matka-aikaa valvontakohteeseen ja takaisin. Matka-aikakirjaus ei ole pakollinen tieto, mutta silloin kun kohta on täytetty, siirtyy tieto matka-ajasta myös keskitettyyn järjestelmään. Mikäli samalla käynnillä tehdään kahden lain mukaista valvontaa, kannattaa matka-aika kirjata puoliksi suoritteille. Tämä pätee esim. kun uimarannalla tarkastetaan samalla tarkastuskäynnillä sekä kuluttajaturvallisuus- että terveydensuojelulain mukaisia asioita.

HUOM. KUTI-tarkastuksista matka-aika ei siirry keskitettyyn järjestelmään.

10. Jos saman toimijan samassa toimipaikassa on monta terveydensuojelulain sekä tupakkalain mukaista toimintaa, jotka tarkastetaan samalla tarkastuskäynnillä, miten nämä merkitään järjestelmään?

Pääperiaate tilastoinnin kannalta on se, että eri toimialojen (eri lakien) tarkastukset kirjataan erikseen. Toimintojen tarkastukset merkataan omina tarkastustapahtumina toiminnoittain. Tämä on tärkeää mm. tilastoinnin oikeellisuuden kannalta. Tarkastuskertomuksen voi kirjoittaa vain jonkin toimintatyyppin alle, mutta jokaisen tarkastetun toimintatyyppiin kirjataan tarkastustieto (suorite).

Vikalistat tulee täyttää jokaisen tarkastetun toimintatyyppin osalta erikseen. Toimialakohtaisiin vikalistoihin tehdään merkintä vain silloin kun tarkastuksessa tai asiakirjatarkastuksessa havaitaan ko. vika, puute tai säännösten vastainen toimintatapa. Samalla tarkastuksella voidaan valita vikalistalta useampi puute tai vika. Vikalistalla ei vastata siihen kysymykseen, mitkä asiat on tarkastuksella tarkastettu tai mitä asioita ei ole tarkastettu.

Esim. tarkastetaan koulukeskus, jossa on toimintatyyppit *peruskoulu* ja *lukio*. Tarkastuksella huomataan valaistuksen olevan riittämätön osassa peruskouluun kuuluvista tiloista. Tarkastuskertomuksen voi kirjata vain toisen toimintatyyppin alle, mutta kummankin toimintatyyppin alle lisätään tarkastussuorite. Vikalista täytetään toimintatyyppin *peruskoulu* osalta kohdasta *valaistuksessa puutteita*.

11. Miten vikalistaa käytetään?

Vikalistaa täytetään vain kun havaitaan puute. Vikalista ei ole tarkastuslista vaan oletuksena on, että asia on kunnossa, jos listaa ei täytetä. Vikalista voi käyttää myös asiakirjatarkastuksessa, vaikka ne alun perin on tarkoitettu tarkastuskäynnin yhteydessä käytettäviksi.

HUOM. Jos valvontakohteelle annetaan kehoitus tai määräys (= seuraamus), on vikalistalla oltava merkintä havaitusta puutteesta. *Määrittelemättömälle kohteelle ei voi käyttää vikalistaa.*

12. Miten kotirauhakohde merkitään?

Kyseinen kohde perustetaan samalla tavalla kuin esim. kauneushoitola muutoinkin, mutta kunnan suunnitelma kohtaan merkitään nolla. Kohteen valvontaa suoritetaan vain valitusten perusteella. Kyseiset toiminnat ovat edelleen TsL:n 13 §:n mukaisesti ilmoitusvelvollisia ja ilmoituksesta tehdään päätös asiakirjatarkastuksen perusteella. Tietojärjestelmään kirjataan

ilmoituksen käsittely kuten muidenkin toimintojen osalta. Ilmoituksen käsittelyyn liittyvää tarkastusta ei ko. kohteisiin kuitenkaan tehdä.

HUOM. Olosuhteeksi valitaan ”toimitilat kodin yhteydessä” (K/E).

13. Mihin toimintatyyppiin laitetaan manikyyrit ja jalkahoitolat?

Manikyyrit, jalkahoitolat ja erikoiskauneudenhoitoa antavat hoitolat kirjataan toimintaluokkaan ”Kauneudenhoitoa ja ihon käsittelyä suorittavat huoneistot ja laitokset” ja toimintatyyppiin ”Kosmetologiset huoneistot ja laitokset”.

HUOM. Jos jalkahoitolan toiminnanharjoittajalla on vaadittava terveydenhuoltoalan tutkinto (jalkaterapeutti, jalkojenhoitoon erikoistunut lähihoitaja tai jalkojenhoitaja (nimike poistunut v. 2008), toiminta on terveydenhuoltoa. Toiminnan valvonta kuuluu aluehallintovirastolle. Edellä mainitut nimikesuojatut ammattihenkilöt löytyvät Valviran ylläpitämästä Terhikki-rekisteristä.

14. Parturi-kampaamuhuoneistossa toimii useita vuokratuoleilla työskenteleviä toimijoita? Miten tämä merkitään järjestelmään? Miten tarkastus merkitään järjestelmään?

Huoneistoon liittyvä tarkastus mm. tilojen toimivuuden osalta on sen toimijan vastuulla, joka hallinnoi tilaa ja vuokraa vuokratuoleja muiden käyttöön. Toiminnan ja sen hygieenisyyden osalta jokainen vuokratuolilla toimiva vastaa omasta toiminnastaan. Tarkastus suoritetaan tilojen osalta tiloista vastaavan toimijan kanssa ja toiminnan osalta tarkastettavasta toiminnasta vastuussa olevan toimijan kanssa. Samassa toimipaikassa tehdään siis useita eri tarkastuksia riippuen siitä, kuinka monta toimijaa ko. toimipaikassa on.

Tämän osalta on loogista, että jokainen parturi-kampaamuhuoneistossa toimiva toimija merkitään järjestelmään omana toimijana. Huoneiston tilojen osalta tarkastus merkitään järjestelmässä tiloja hallitsevalle toimijalle ja toiminnan tarkastus toiminnasta vastaavalle toimijalle. Joissain tapauksessa tilojen ja toiminnan osalta kyseessä on sama toimija, jolloin ko. toimijalle merkitään yksi tarkastus, joka voi käsittää tilojen ja toiminnan tarkastuksen. Mikäli tarkastuksella annetaan kehoitus tai muu vastaava seuraamus toimijalle, se tulee kohdistaa tilojen osalta tilaa hallitsevalle toimijalle ja toiminnan osalta siihen toimijaan, jonka toiminnasta annetaan seuraamus.

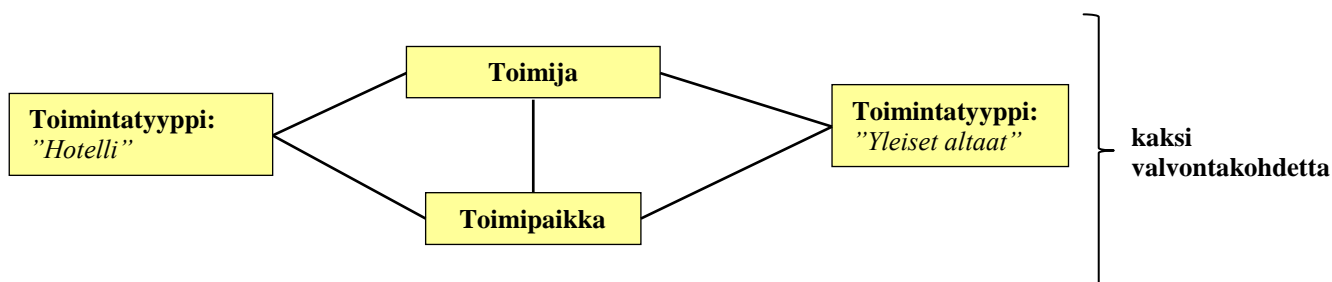
15. Hotelliin kuuluu hotellin majoitustoiminnan lisäksi kuntosali, sauna, uima-altaat, kokoustilat. Miten valvontakohde merkitään järjestelmään?

Hotelli merkitään toimintaluokkaan ”Majoitustoiminta, majoitushuoneistot” ja toimintatyyppiin ”hotelli”. Hotelliin kuuluvalla saunalla, kokoustiloille tai kuntosalille ei anneta omaa toimintatyyppiä vaan niiden katsotaan kuuluvan hotellitoimintaan, silloin kun saunaa, kuntosalia jne. tarjotaan pääasiassa hotellin asiakkaille.

Mikäli hotellin yhteydessä toimiva kuntosali on pääosin muiden kuin hotellin asiakkaiden käytössä, kirjataan ko. kuntosali omaksi kohteekseen (Toimintatyyppi: ”yleinen liikuntatila”). Hotellien uima-altaat, kirjataan aina käytännönsyistä (esim. näytteenotto) toimintatyyppiin ”yleiset altaat” ja ne ovat omia valvontakohteita. Jos hotellissa samalla toimijalla on terveydensuojelulain mukaista toimintaa, joka luokitellaan selkeästi eri toiminnoksi (esim.

parturi-kampaamo), tälle toiminnalle kirjataan oma toimintaluokka (esim. *parturi- ja kampaamotoiminta*).

ESIM. Hotellin luokittelu. Hotelliin sisältyy majoitustoiminnan lisäksi *uima-allas, kuntosali, kokoustila ja saunat*. Majoitustoiminnan, kuntosalin, kokoustilojen ja saunojen tarkastus merkitään *hotelli-toimintatyyppiin* alle. Uima-altaan tarkastus ja uimavesinäytteenotto merkitään toimintatyyppiin *yleiset altaat*. Mikäli kuntosali on kirjattu omaksi kohteeksi, merkitään kuntosalin tarkastus toimintatyyppiin *yleinen liikuntatila*.

16. Miten asunnontarkastus kirjataan?

(kts. VATI 1- ohje s. 62 **Kuva 11.** "Asuntotarkastuksen kirjaaminen järjestelmään")

Asunnontarkastukset kirjataan toimintaluokkaan "*Muut ympäristöterveysvalvonnan kohteet*" toimintatyyppiille "*Yksityiset kiinteistöt*". Toimipaikan tieto on asunnon osoitetieto. Toimijan tiedot eivät ole pakollisia (asunnontarkastukset ovat ei-suunnitelmallista valvontaa). Samalla toimijalla (= asunnon omistajalla, esim. VVY) voi olla useita kiinteistöjä. Mikäli annetaan kehotuksia, määräyksiä tms. seuraamuksia, tulee toimija kirjata järjestelmään.

2015 vuodenvaihdemuutoksen yhteydessä on toteutettu tekninen ratkaisu, missä yksityisten kiinteistöjen osalta henkilö- / osoitetiedot eivät siirry keskitettyyn järjestelmään. Kohteen tiedot kirjataan normaalisti kuntajärjestelmään (osoite yms.), jotta valvontayksiköllä on tarvittaessa tieto kohteen historiasta esim. tieto samaan kohteeseen kohdistuvista valvontatoimenpiteistä.

HUOM. Asunnontarkastusta ei ole tarkoitettu kirjattavaksi määrittelemättömälle kohteelle. Asunnosta tiedetään osoite (= toimipaikka), jossa tarkastettava kiinteistö sijaitsee.

17. Onko asunnontarkastuksen kirjaaminen ilman yhteydenottoa mahdollista?

Yhteydenotto on hyvä kirjata. Jos yhteydenotosta seuraa tarkastus, merkitään tarkastus yhteydenoton perusteella. Kirjaamalla yhteydenotot järjestelmään, voidaan seurata kuinka usein yhteydenotot johtavat (asunnon) tarkastukseen.

Eri kirjaamistavat:

1. Yksityishenkilön tekemä sisäilmavalitus
  - suorite: "*Yhteydenotto*"
  - suoriteperustetyyppi "*Tiedustelu*"
2. Asunnontarkastus
  - suorite: "*Tarkastus*"

- suoriteperustetyyppi ”Yhteydenoton perusteella”

HUOM. Järjestelmä mahdollistaa myös kirjaamisen ”Valvontasuunnitelman ulkopuolinen tarkastus”, jonka alta valitaan ”muu tarkastus”. Tällöin ei tarvitse syöttää yhteydenottoa.

18. Miten kirjataan päätös esim. asumiskiellosta?

Päätöksen kirjoittaminen ja muu asiaan liittynyt selvittelytyö merkitään asiakirjatarkastukseksi (suunnitelman ulkopuolinen), jonka seuraamuksena on annettu määräys.

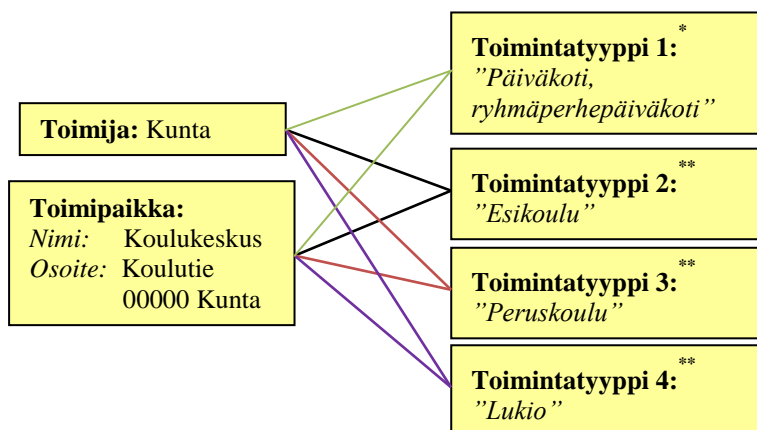
19. Koulukeskukset – merkitäänkö kaikki toiminnot (esim. päivähoito, esikoulu, peruskoulu, lukio) erikseen?

Keskitettyssä järjestelmässä:

VALVONTAKOHDE = TOIMIJA + TOIMINTA + TOIMIPAIKKA

Toimijan toimipaikkaan voidaan liittää useita eri toimintoja (eli joko saman toimintaluokan eri toimintatyyppiä tai eri toimintaluokkien toimintatyyppiä).

ESIM 1. Jos koulukeskuksessa on useita eri toimintoja (päiväkotito, esiopetus, peruskoulu ja lukio), joille ja jokaiselle on omat tilat, merkitään jokainen toiminta erikseen alla olevan kuvan mukaisesti:

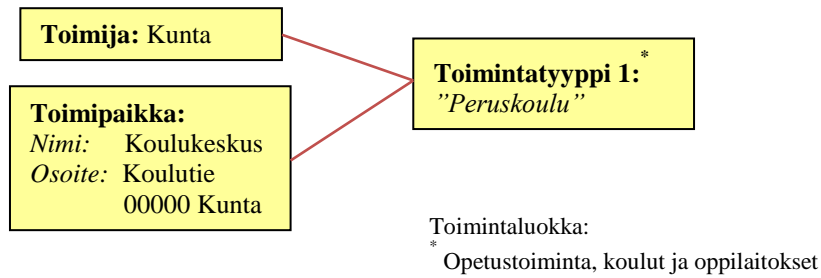

Toimintaluokka:

* Sosiaalihuollon palvelut, lasten päiväkodit ja vastaavat

** Opetustoiminta, koulut ja oppilaitokset

ESIM 2. Jos koulukeskuksessa on useita toimintoja, jotka käyttävät samoja tiloja, järjestelmään merkitään vain yksi pääasiallinen toiminta. Esimerkiksi peruskoulun tiloissa toimivaa iltapäiväkerhoa ei merkitä omaksi kohteekseen. Pääasiallinen toiminta on peruskoulu, joka merkitään toimintatyyppiä. Iltapäiväkerhon tiloja ei luokitella erikseen, jos iltapäiväkerho toimii koulun tiloissa. Iltapäiväkerhon käyttämät tilat tarkastetaan koulutarkastuksen yhteydessä. Päiväkodin yhteydessä toimivan esikoulun osalta toimitaan samoin.

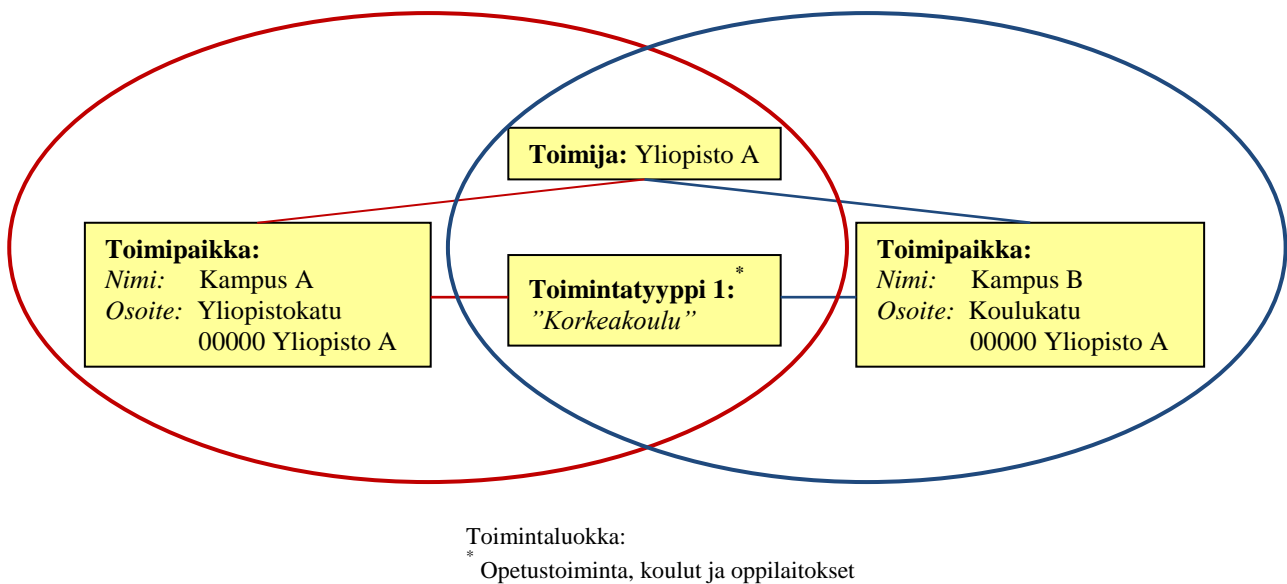

20. Miten korkeakoulut (esim. yliopistot, ammattikorkeakoulut) merkitään keskitettyyn järjestelmään?

Keskitetyssä järjestelmässä valvontakohteen muodostavat kolmen elementtiä:

$$\text{VALVONTAKOHDE} = \text{TOIMIJA} + \text{TOIMINTA} + \text{TOIMIPAIKKA}$$

Toimija voi harjoittaa eri toimipaikoissa joko samaa tai eri toimintaa. Näistä kaikista muodostuu oma valvontakohteensa. Korkeakoulun kampusalue katsotaan yhdeksi valvontakohteeksi huolimatta alueella olevien kiinteistöjen mahdollisista eri käyntiosoitteista, vrt. alla oleva kuva. Toimipaikan osoitteeksi laitetaan hallinnon osoite.

21. Miksi näytteenottopiste on luotava YHTI:n?

Näytteenottopisteet on perustettava YHTI:n, jotta tutkimustulosten linkittäminen näytteen ja näytteenottopisteen välillä onnistuu. (YHTI 2B = talousvesien ja uimarantavesin valvontatutkimustietojen tiedonsiirto laboratorioista kuntajärjestelmiin ja keskitettyyn järjestelmään).

HUOM. Samalle näytteenottotapahtumalle on mahdollista lisätä useampi näyte, kun on kyse samasta vedenjakelualueesta tai uimahallista.

22. Pitääkö ulkomaanliikenteen saniteettitodistuksia varten avata jokaiselle laivalle oma toimipaikka? Mikä on toimenpiteen suoritetyyppi ja mikä on seuraamus?

(kts. VATI 1- ohje s. 64 **Kuva 12.** ”Laivatarkastuksien” kirjaaminen järjestelmään.)

Kyseessä on ei-suunnitelmallinen valvonta, voidaan kohde perustaa ilman toimijaa. Mikäli tarkastuksessa annetaan kehotuksia tai määräyksiä tai pakkokeinoja, toimija tulee lisätä järjestelmään.

YHTI-järjestelmässä laivatarkastukset voidaan kirjata seuraavasti:

Toimintaluokka: ”*Muut ympäristöterveysvalvonnan kohde*”

Toimintatyyppi: ”*Muu ympäristöterveysvalvonnan kohde*”

Kaikille laivoille/toimijoille/laivatarkastuksille ei tarvitse tehdä omaa valvontakohdetta. Voi olla ns. yleinen kohdekortti laivatarkastuksille, jossa ei ole ilmoitettu toimijaa. Toimipaikaksi lisätään satama, jossa tarkastukset tehdään. Toimipaikan paikkatyyppi on huoneisto/tila/alue. Tähän ns. yleiseen kohdekorttiin lisätään ne tarkastukset, joiden perusteella ei tarvitse antaa kehotuksia, määräyksiä tms. Toimintatyyppin ominaisuustiedoissa kysytään päivämäärätietona ”*Todistus aluksen tai rannikkoaluksen saniteettitoimenpiteistä vapauttamisesta / saniteetti-toimenpiteistä*”. Kun tehdään ns. yleinen kohdekortti laivatarkastuksille, ko. päivämäärätieto saniteettitoimenpiteistä vapauttamisesta jätetään tyhjäksi. Tarkastuksen päivämääräksi kirjataan todistuksenantopäivämäärä.

Jos laivatarkastuksen johdosta joudutaan antamaan kehotuksia, määräyksiä tms., lisätään toimija järjestelmään. Tällöin valvontatoimenpidettä (tarkastus) ei voi lisätä yleiseen kohdekorttiin, vaan tarkastusta varten muodostetaan oma valvontakohde (**toimija, toimipaikka ja toiminta** – yhdistelmä). Toimenpiteen suoritetyyppi on *tarkastus*. Jos kehotuksia tms. ei anneta, seuraamus olisi *ei seuraamuksia/yhteydenotto aiheeton*. Muussa tapauksessa sopiva seuraamus valitaan muista olemassa olevista vaihtoehdoista (esim. ohjaus ja neuvonta, kehoitus, väliaikainen kieltö tms).

UIMAVESI (allas- ja luonnonvesi)

23. Uimarantaprofiilin tiedot YHTI:ssä. (Tietoja ei ylläpidetä valvontayksiköissä)

YHTI:ssä kysytään uimarantaprofiilin laatimis-/päivittämispäivämäärä sekä www-osoite mistä profiili löytyy.

Uimarantaprofiili on valvontaviranomaisen työkalu ja edellä mainitut tiedot on löydettävä valvontaviranomaiselta. Uimarantaraporttilistaus uimarannoista on käytössä keväällä 2015.

24. Talviuintipaikan merkitseminen

Toimintaluokka: ”Liikunta ja virkistystoiminta, yleiset uimarannat”
 Toimintatyyppi: ”Yleiset uimarannat (EU-uimarannat), yli 100 uimaria päivässä”
 ”Pienet yleiset uimarannat, vähemmän kuin 100 uimaria päivässä” tai
 ”Muu uimapaikka”

Ominaisuustietona on ”Talviuinti” K/E (= kyllä/ei). Talviuinnin osalta riittää, että ominaisuuskohtaan merkitään ”K”. Talviuintipaikkoja ei luoda järjestelmään erikseen, jokainen uimaranta (tai uimapaikka) merkitään järjestelmään vain kerran.

Talvella suoritettavat näytteenotot ja tarkastukset merkitään normaalisti uimarannan/-paikan alle. Päivämäärän perusteella näkee milloin on tarkastettu talviuintipaikkaa.

HUOM. Jos talviuintipaikan toimija on eri kuin esim. EU-uimarannan toimija, kirjataan talviuinti ”muu uimapaikka”-kohteeksi, ja ominaisuustietona ”talviuinti”.

HUOM. Kuluttajaturvallisuusvalvonnassa talviuintipaikat ovat oma valvontakohteensa (= luotava oma uusi kohde) – kts. VATI- 1 –ohje, Liite 4. *Kuluttajaturvallisuuslain alaisen toiminnan luokittelu.*

TALOUSVESI

25. Mikä on vedenjakelualue?

Vedenjakelualue (aiemmin verkosto) sisältää

1. TOIMINTATYYPIN
”*Talousvettä toimittava laitos (asetus 461/2000)*” tai
”*Talousvettä toimittava laitos (asetus 401/2001)*”
2. TOIMIPAIKAN
3. 0... n kpl VEDENOTTAMOITA /VEDENKÄSITTELYLAITOKSIA

26. Miksi jokainen vedenjakelualue merkitään omaksi toimipaikaksi? Samalle talousvesilaitokselle voi tulla usea toimipaikka ja usea toiminta.

Talousvesilaitokset merkitään järjestelmään siten, että jokaisesta vedenjakelualueesta tulee oma valvontakohteensa. Tämä johtuu siitä, että kukin erillinen jakelualue, joka ei normaalitilanteessa ole yhteydessä toiseen jakelualueeseen (sulkuventtiili tai yhdysputki suljettuna), on oma talousvettä toimittava laitos. Selvyyden vuoksi kaikki talousvettä toimittavat laitokset, jotka merkitään järjestelmään, merkitään samaa periaatetta käyttäen eli jakelualueittain.

Poikkeuksena ovat pienet talousvesikohteet, joiden talousveden jakelua varten on vain yksi jakelualue. Tällöin talousvesikohteen voi merkitä myös siten, että toimintatyyppi *Talousvettä toimittava laitos (asetus 401/2001)* - liitetään suoraan kohteen toimipaikkaan.

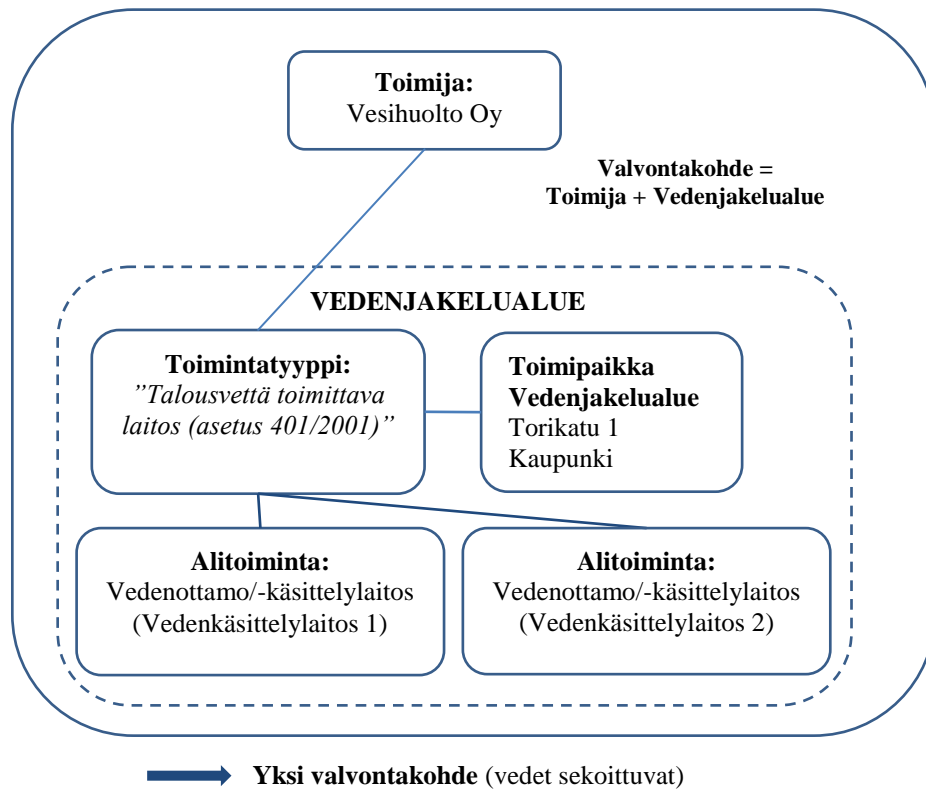
27. Miten kirjataan Vesihuolto Oy:n vedenjakelualue/-et YHTI:n?

Perusperiaate (esim. asetuksen 401/2001 mukainen):

- järjestelmään kirjataan kertaalleen toimija (*Vesihuolto Oy*)
- vedenjakelualueet liitetään toimintatyyppiin ”*Talousvettä toimittava laitos (asetus 401/2001)*” avulla toimijaan
- toimipaikan nimi voi olla vedenjakelualueen nimi/kutsumanimi (esim. *Vedenjakelualue 1, Vedenjakelualue 2*)
- toimipaikan osoite voi olla sama kuin toimijan osoite, mikäli vedenjakelualueella ei ole omaa osoitetta
- vedenottamot/vedenkäsittelylaitokset lisätään vedenjakelualueille alitoimintatyyppinä

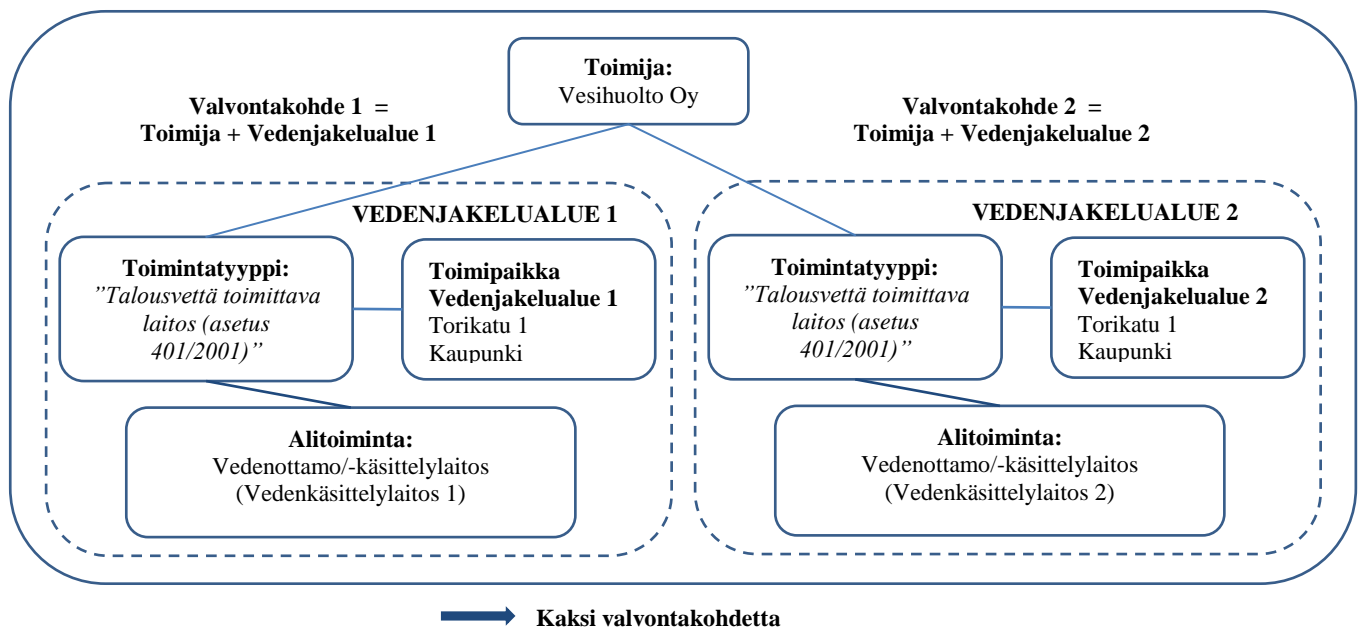
Seuraavana kaksi esimerkkiä talousvettä toimittavasta laitoksesta, jolla on yksi vedenjakelualue (**ESIM 1.**) tai kaksi vedenjakelualueita (**ESIM 2.**)

ESIM 1. Vesihuolto Oy:llä on **YKSI** vedenjakelualue.

Huom. Esimerkin 1 mukaista määrittelyä käytetään myös, jos vedenjakelualue on sama, vaikka vedet sekoittuvat tietyillä alueilla vain satunnaisesti.

ESIM 2. Vesihuolto Oy:llä on **KAKSI** eri vedenjakelualuetta.

Huom. Esimerkin 2 mukaista määrittelyä käytetään myös silloin kun vedenjakelualueiden välillä on yhdysputki, joka ei ole pääsääntöisesti käytössä.

28. Kuinka kirjataan YHTI:n elintarvikehuoneistojen, päiväkotien, vanhainkotien tms. omaan käyttöön tarkoitetut kaivot?

Terveysturvallisuusvalvontaohjelman päivityksen yhteydessä (v. 2014) linjattiin, että elintarvikehuoneistojen, päiväkotien ja koulujen kaivot eivät kuulu suunnitelmallisen valvonnan piiriin kaivojen rakenteiden osalta silloin, kun vettä ei jaeta eteenpäin. Talusveden laatua valvotaan kuitenkin (eli näytteitä haetaan) talusvesiasetusten (461/2000 tai 401/2001) mukaisesti.

YHTI -kirjaus:

Toimintaluokka: ”Talusveden jakelu ja käyttö, muu talusveden käyttö”

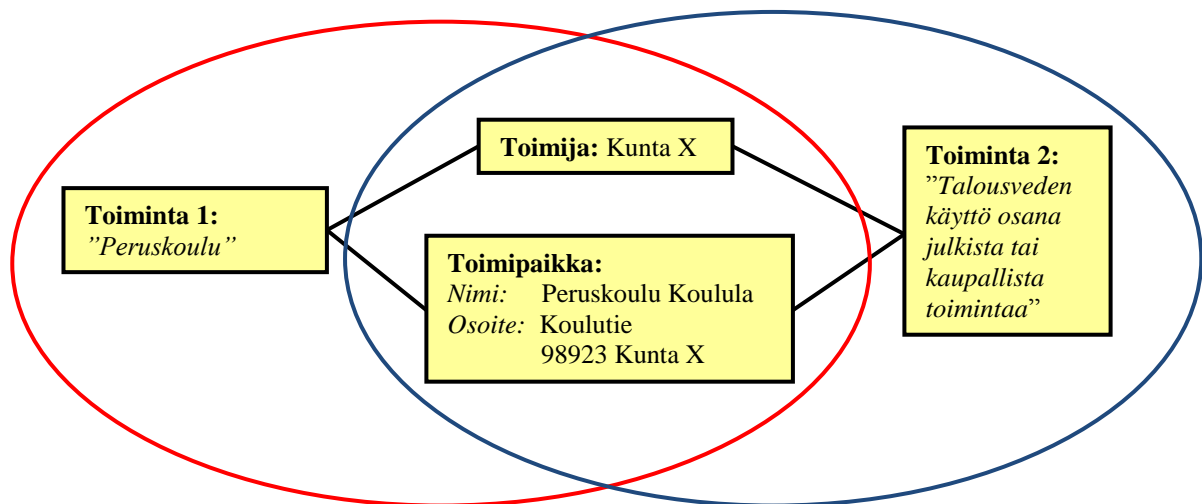
Toimintatyyppi:

- ”Talusveden käyttö osana julkista tai kaupallista toimintaa” - esim. koulujen, päiväkotien ja majoitusluoneistojen - kiinteistöjen omat kaivot
- ”Elintarvikealan yrityksen käyttämä talusvesi” – elintarvikehuoneistot käyttävät oman kaivonsa vettä elintarvikkeiden valmistukseen.

Talusvesiasetuksen mukaisia näytteitä haetaan, ja näytteenotot (sekä mahdolliset tarkastukset) kirjataan toimintatypille ”Talusveden käyttö veden käyttö osana julkista tai kaupallista toimintaa”.

HUOM. Kaivojen rakenteiden tarkastaminen ei kuulu suunnitelmallisen valvonnan piiriin. Kohteen suunnitelmallisen valvonnan tai näytteenoton yhteydessä on suositeltavaa tarkastaa kaivo ja sen rakenteet.

ESIM. Peruskoululla on oma kaivo, jonka vettä käytetään vain koulun omassa toiminnassa. Vettä ei jaeta eteenpäin.

Kuva 1. Peruskoulun oman kaivon merkitseminen YHTI:n.

Kuvan 1 mukaisesti peruskoulun *toimija* on Kunta X. Koulutoiminnan osalta toiminta (*toimintatyyppi* ”Peruskoulu” - Toiminta 1) liitetään suoraan toimijaan (Kunta X). Toimipaikka (nimi- ja osoitetiedot) liitetään toimintaan. Samoin toimitaan toimintatyyppi ”Talusveden käyttö, veden jakaminen osana julkista tai kaupallista toimintaa” (Toiminta 2).

29. Useamman valvontayksikön alueella toimiva vesilaitos

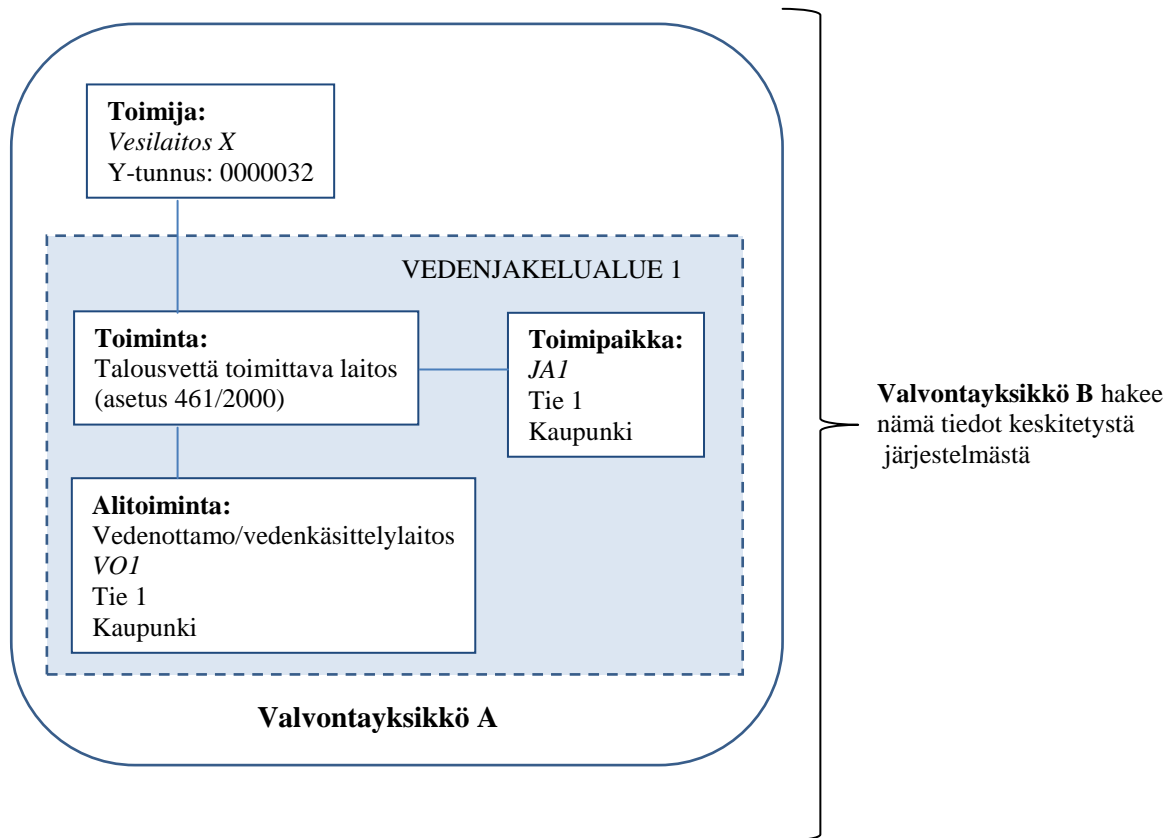
Kuinka toimitaan niiden talousvettä toimittavien laitosten osalta, jotka toimittavat vettä useamman kunnan ja valvontayksikön alueelle? Miten kirjataan vedenkäsittelylaitos, jonka kaivoja (ottopisteitä) on useamman kunnan ja valvontayksikön alueella? Vedenjakelualue (toiminta) sijaitsee myös useamman valvontayksikön alueella. Kuka kirjaa keskitettyyn mitäkin?

Valvontayksikön A alueella on vesilaitos X. Vesilaitoksella on vedenjakelualue (JAI) ja vedenottamo/vedenkäsittelylaitos (VOI). Vedenkäsittelylaitoksen yksi kaivo on valvontayksikön B alueella.

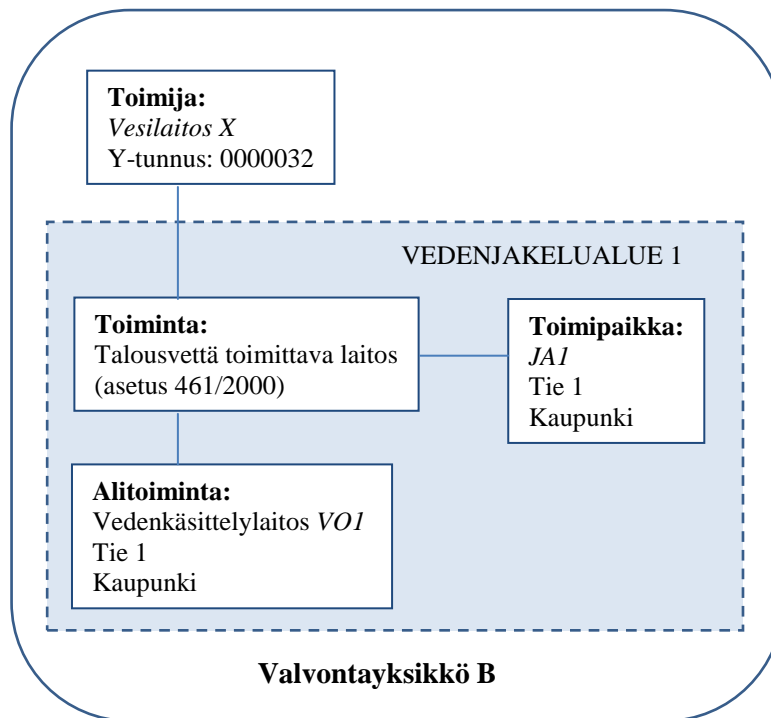
Valvontayksikkö A kirjaa vedenjakelualueen osalta YHTI:n **toimijan** (Vesilaitos X), **toimipaikan** (JAI), **toiminnan** (Toimintatyyppi: esim. *Talousvettä toimittava laitos (asetus 461/2000)*) sekä **alitoiminnan** (Toimintatyyppi: *vedenottamo/vedenkäsittelylaitos*, nimi: VOI).

Valvontayksikkö B hakee **toimijan, toimipaikan, toiminnan** ja **alitoiminnan** tiedot keskitetystä järjestelmästä. Kun valvontakohde on haettu keskitetystä järjestelmästä valvontayksikön B järjestelmään, niin valvontayksikkö B voi lisätä vedenkäsittelylaitokselle VOI (esim. kaivotarkastuksen). Mikäli valvontakohteeseen on tehty valvontayksikön A ja valvontayksikön B yhteistarkastus, valvontatoimenpide kirjataan kummankin valvontayksikön järjestelmään.

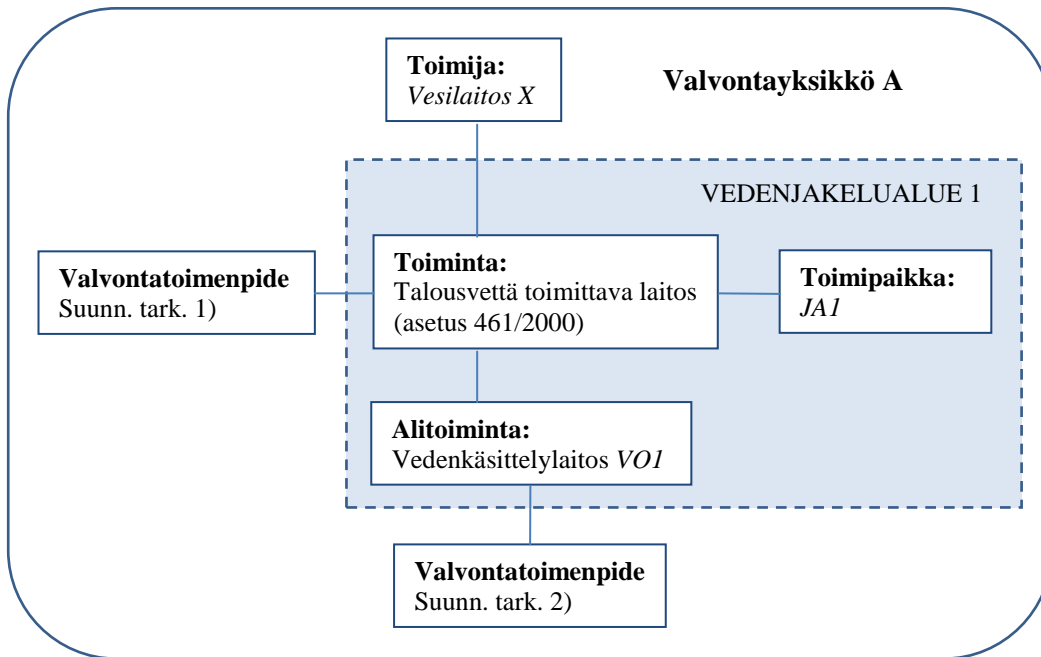

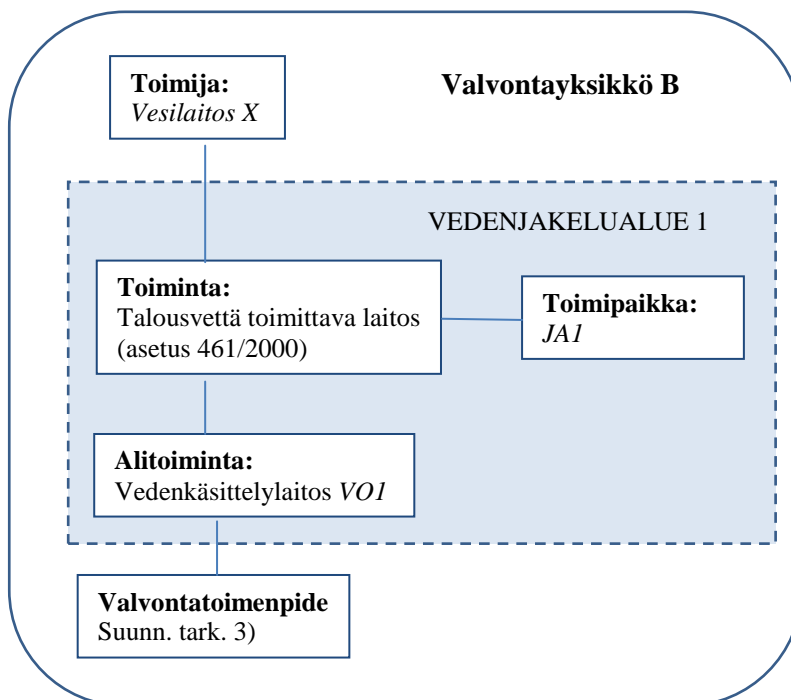
→ **Valvontayksikkö B:n** järjestelmässä näkyy haun jälkeen vesilaitosta koskevat valvontakohtetiedot:

VALVONTATOIMENPITEIDEN KIRJAUS:

- 1) Koko toimintaa koskeva tarkastus esim. erityistilannesuunnitelman tarkastus
- 2) Vedenottamoa VOI –koskeva tarkastus

- 3) Valvontayksikön B alueella sijaitsevan kaivon tarkastus

HUOM. Voi olla myös valvontayksiköiden A ja B yhteistarkastus, jolloin tämä valvontatoimenpide merkitään myös valvontayksikön A-järjestelmään.

HUOM. Kuntajärjestelmätoimittajat tekevät järjestelmiinsä rajoitteen, joka estää toisen valvontayksikön alueella olevat kohteen tietojen päivittämisen. Vain siis toimenpiteet pystytään kirjaamaan ja kohteen tietoja päivitetään vain siellä, missä kohde on perustettu (= valvontayksikkö A).

30. Miten talousveden pakkaus kirjataan YHTI:n?

Pakattu vesi ei kuulu valvontaohjelmassa kuvattuun suunnitelmalliseen valvontaan (linjaus v. 2014 terveydensuojelunvalvontaohjelma). Talousveden laatua valvotaan kuitenkin (eli näytteitä haetaan) talousvesiasetuksen 461/2000 mukaisesti. Nämä kohteet voidaan perustaa myös ilman toimijaa. Määräyksen tai kehotuksen antamisen yhteydessä toimija on lisättävä järjestelmään.

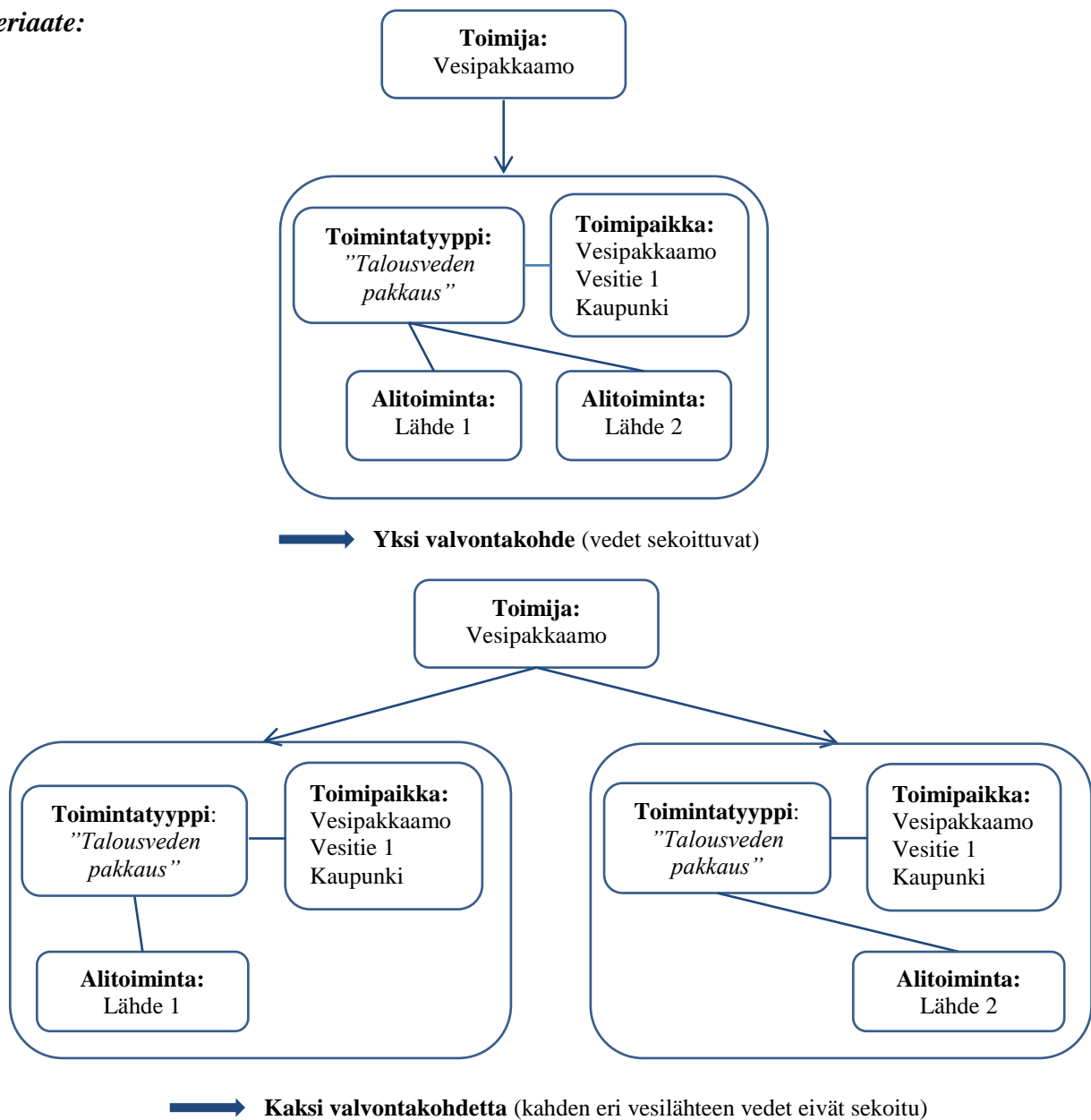
YHTI -kirjaus:

Toimintaluokka: ”Talousveden jakelu ja käyttö, muu talousveden käyttö”

Toimintatyyppi: ”Talousveden pakkaus”

Tiedot löytyvät YHTI 1-luokittelutaulukosta Valviran sivuilta – taulukossa on kerrottu toimintatyyppille kirjattavat pakolliset tiedot.

Periaate:

Tilanteessa on käytettävä tapauskohtaista harkintaa – ovatko lähteet maantieteellisesti niin erillään toisistaan, että ne muodostavat omat vesialueensa (esim. pohjavesialue).

31. Kirjataanko YHTI vai KUTI kohderyhmälle talousvesinäyte, joka on otettu ruokamyrkytyspäilyn johdosta?

Tarkastus (jos lähtökohtaisesti epäillään ruokamyrkytystä) kirjataan KUTI:n ja silloin kun otetaan myös talousvesinäyte, niin tämä näytteenotto kirjataan YHTI-suoritteena. Näytteenoton perusteeksi valitaan terveyshaittaepäilyyn perustuva näytteenotto.

32. Terveyshaittaepäilyyn perustuvan näytteenottopisteen (talousvesi) kirjaaminen järjestelmään kun kyseessä on aiemmin tuntematon kohde (ei säännöllinen näytteenottopiste).

Terveyshaittaepäilyyn perusteella otettava näyte yksityisen kiinteistön verkostosta kirjataan:

Toimintaluokka: ”*Talousoveden jakelu ja käyttö, muu talousoveden käyttö*”

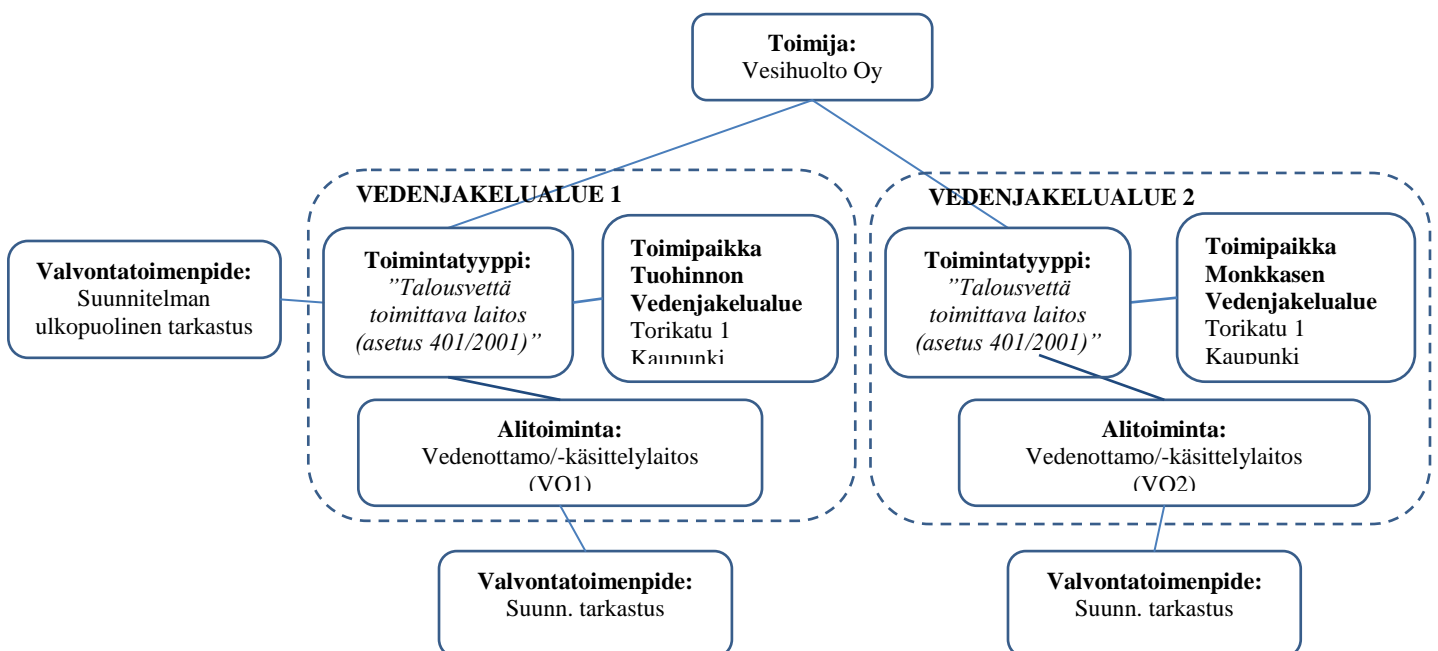
Toimintatyyppi: ”*Yksityisen kiinteistön verkosto*”

Mikäli käy ilmi, että ongelma on talousvettä toimittavan laitoksen vedessä (ei siis esim. kiinteistön putkistossa), merkitään jatkotoimet ko. talousvettä toimittavan laitoksen alle.

33. Mihin valvontatiedot kirjataan, jos on useita vedenjakelualueita samalla vesilaitoksella?

Valvontatiedot kirjataan sille vedenjakelualueelle ja sen toimintatyyppiin alle, joka on tarkastettu.

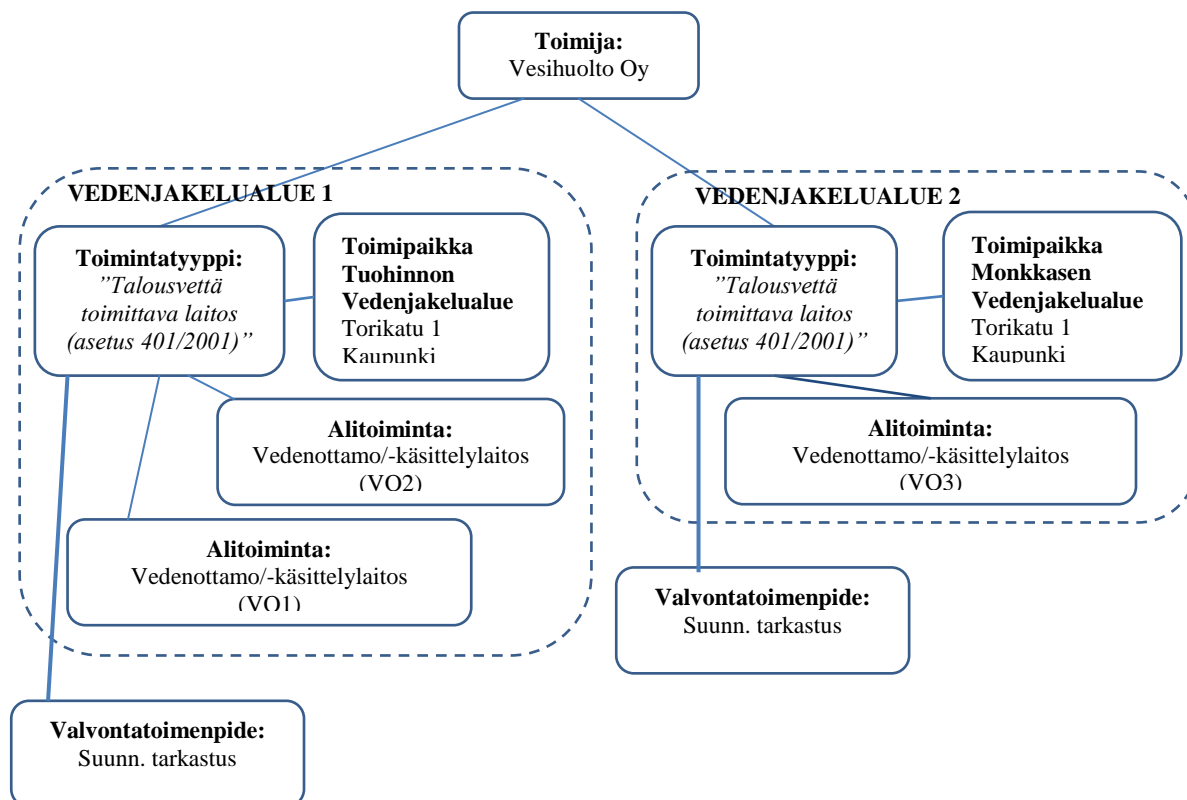
HUOM. Jokainen vedenjakelualue muodostaa oman valvontakohteensa (vrt. kysymys 25).

Kuva 2. Valvontatoimenpiteiden kirjaaminen järjestelmään.

34. Miten laitoksen erityistilannesuunnitelman tarkastus kirjataan, jos laitoksella on useita vedenjakelualueita.

Erityistilannesuunnitelman tarkastus kirjataan suunnitelmallisena tarkastuksena jokaisen vedenjakelualan toiminnan ("päätoiminta") alle, *ei alitoimintoihin*. Tarkastus kirjataan *suunnitelmallisena tarkastuksena* ja tarkastuksen tyyppiä valitaan *asiakirjatarkastus*.

Kuva 3. Erityistilannesuunnitelman tarkastamisen merkitseminen vesilaitokselle.

35. Verkostonäytteiden kirjaaminen YHTI:n.

Näytteenottoaikat on perustettava järjestelmään (myöhemmin tutkimustulosten linkittäminen näytteeseen ja näytteenotopisteeseen – YHTI 2b).

36. Pienen vesiosuuskunnan kirjaaminen järjestelmään

Vesiosuuskunta on valvontakohte, johon kohdistetaan valvontatoimenpiteitä, näytteenottoa jne. eli toimija on lisättävä järjestelmään. Vuodesta 2014 alkaen y-tunnus (ns. YTI-järjestelmä) ei ole ollut enää pakollinen tieto. y-tunnuksen merkitseminen järjestelmään on kuitenkin suositeltavaa. Tunnuksen avulla voidaan tarkistaa, mm. ettei samaa kohdetta perusteta useaan kertaan järjestelmään, tilastojen oikeellisuus.

Jos osuuskunnalla ei ole omaa vedenottamoaa/vedenkäsittelyä vaan kaikki vesi on ns. ostovettä, katsotaan vesiosuuskunta *talousvettä toimittavaksi laitokseksi*, jolla on oma vedenjakelualue ja ostovesi kirjataan alitoimintana.

37. Tarvitseeko vedenottamo omaa toimipaikkaa?

Keskitetyn järjestelmän näkökulmasta EI tarvitse omaa toimipaikkaa, pelkkä alitoiminta riittää.

38. Pienen asetuksen mukaiset talousvettä toimittavat laitoksen toimittama vedenmäärä?

Toimitetun vedenmäärä m³/vrk on ilmoitettava kokonaisluvun tarkkuudella, luku ei voi olla nolla. Vedenmäärä on mahdollista ilmoittaa järjestelmään 0,1 desimaalin tarkkuudella (vuodenvaihdemuutos 2014/15).

39. Talousveden tyyppikohtaisissa kysymyksissä kysytään veden käsittely/desinfiointi ”muu, mikä?”-kysymys. Mitä tämä tarkoittaa?

Jos desinfiointi kohtaan on merkitty K (= kyllä), on valittava vaihtoehdoista kloorikemikaalit, UV, otsonointi, tai muu, mikä. Jos menetelmä ei ole kloorikemikaali, UV tai otsonointi, on kohtaan ”*muu, mikä?*” kirjoitettava sanallinen kuvaus käytetystä desinfiointimenetelmästä.

40. Miten merkitään kerran viidessä vuodessa tehtävä määrittäminen YHTI:n?

Jos tutkimusta ei ole tehty, merkitään vuodeksi vuosi 1900. Määrittäminen on tehtävä mahdollisimman pian, ja todellinen vuosiluku on merkittävä järjestelmään sekä tutkimustulos.

HUOM. Nämä tutkimukset on tehtävä viiden vuoden välein ja tutkimustiedot raportoidaan eteenpäin EU:lle.

TUKKUVESILAITOS/OSTOVESI

41. Mitä toimintatyyppi talousveden tukkumyynti käsittää?

Talousveden tukkumyynti käsittää vain laitokset, jotka ovat puhtaasti tukkuvesilaitoksia ja joilla itsellään ei ole yhtään talousveden käyttäjää. Tukkuvesilaitos on laitos, joka myy vettä talousvettä toimittavalle laitokselle

Tukkuvesilaitos kirjataan YHTI:n seuraavasti:
Toimintaluokka: ”*Talousveden tukkumyynti*”
Toimintatyyppi: ”*Talousveden tukkumyynti*”

42. Lasketaanko tukkuvesilaitos valvontasuunnitelmassa kohteiden lukumäärään?

Tukkuvesilaitosta ei lasketa vesilaitoksiin, vaikka se merkitään erikseen YHTI:n. Valvonta tapahtuu talousvettä toimittavan laitoksen kautta ja siten se on osa suunnitelmallista valvontaa. Tukkuvesilaitos ajatellaan talousvettä toimittavan laitoksen yhtenä raakavesilähteenä.

43. Miten tukkuvesilaitokselta ostettu vesi merkitään järjestelmään?

Keskitettyssä järjestelmässä ostovesitiedot linkitetään *talousvettä toimittavalle laitokselle tukkuvesilaitoksen y-tunnuksen* avulla. Vettä myyvä tukkuvesilaitos on perustettava ensin keskitettyyn järjestelmään, ennen kuin ostovesi voidaan lisätä talousvettä toimittavan laitoksen tietoihin. Ostovesi lisätään alitoimintatyyppinä *vedenottamo/vedenkäsittelylaitos* ja alitoiminta lisätään talousvettä toimittavalle laitokselle.

44. Miten tukkuvesilaitoksia valvotaan?

Tukkuvesilaitosten valvonta tapahtuu vettä ostavien laitosten, *talousvettä toimittavien laitosten suunnitelmallisen valvonnan* kautta, koska tukkulaitos ajatellaan vettä toimittavan laitoksen yhtenä raakavesilähteenä.

Raakavesilähteisiin kohdennetaan käyttötarkkailua, joka pitää sisällään toimintaympäristön tarkkailun ja käyttötarkkailuun lukeutuvan näytteenoton. Suunnitelmallisessa viranomaisvalvonnassa raakavesilähteisiin kohdennetaan kaivojen kunnon tarkkailua. Lisäksi valvonnassa otetaan huomioon mahdollisesti ympäristöstä veden laadulle vaaraa aiheuttavat toiminnot. Tämä valvontatarve kirjataan *talousvettä toimittavan laitoksen valvontatutkimusohjelmaan*. Raakavesitietojen ja vedenkäsittelytietojen raportointi tehdään vedenottamokohtaisesti (tarvittavat tiedot YHTI 1-luokittelutaulukossa).

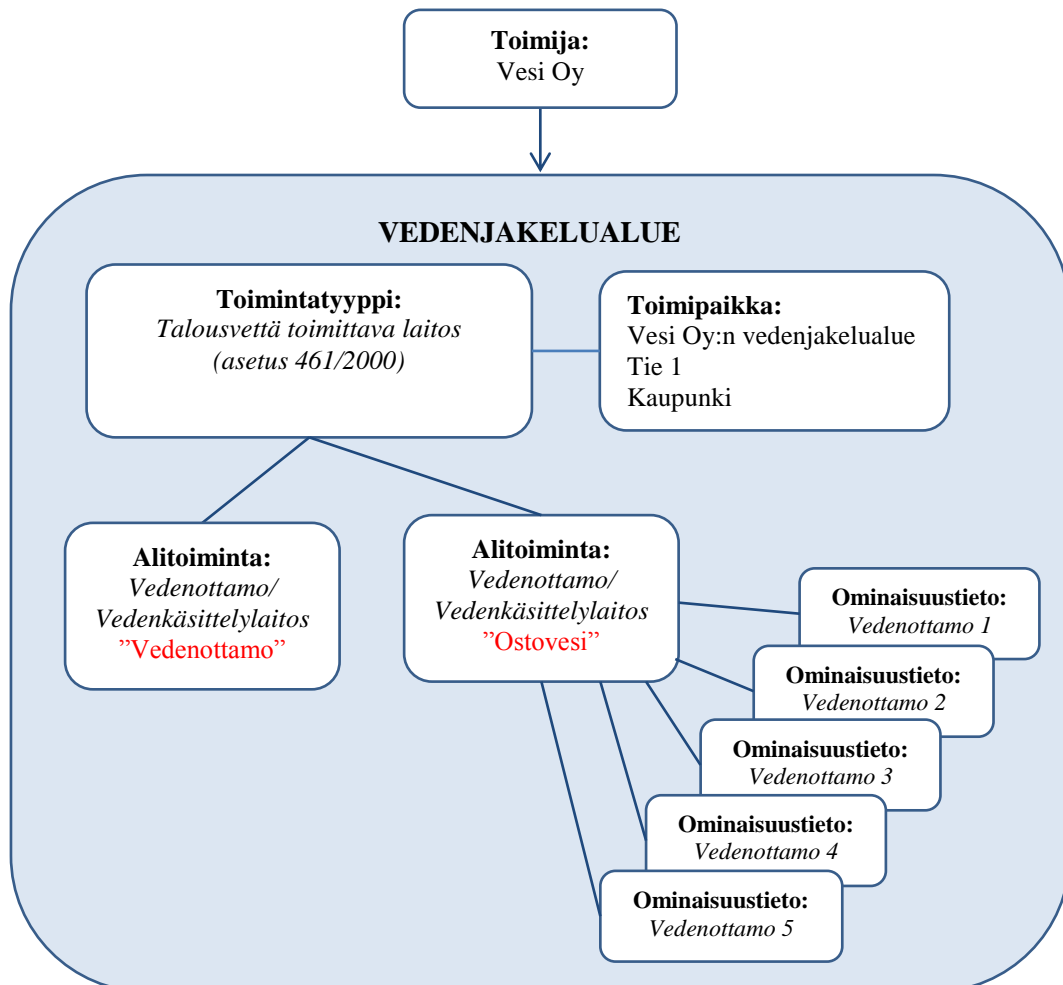
Talousvettä toimittavan laitoksen (vain jakelua) valvontatutkimusohjelman käyttötarkkailussa yksi näytteenottopiste on tukkuvesilaitoksen vedenkäsittelyn jälkeen, josta tutkitaan lähtevästä vedestä nitriitti (vrt. STMa 461/2000 - liite I taulukko 2). Samasta lähtevän veden näytteenottopisteestä voidaan määrittää sellaiset muuttujat joiden pitoisuuksien ei katsota muuttuvan verkostossa (STMa 461/2000 - liitteen II, 1. Näytteenottokohdassa luetellut muuttujat). *Talousvettä toimittavan laitoksen (asetus 461/2000)* on ilmoitettava tulokset EU-raportoinnissaan.

45. Miten järjestelmään kirjataan ostovesi talousvettä toimittavalle laitokselle?

ESIM. Toimijalla Vesi Oy:llä on yksi vedenjakelualue, joka koostuu toiminnasta (Toimintatyyppi: *Talousvettä toimittava laitos (asetus 461/2000)*), toimipaikasta sekä kahdesta alitoiminnasta *vedenottamo/ vedenkäsittelylaitos*. Toinen alitoiminto on vedenottamo ja toinen on ostovesi.

Ostoveden osalta alitoiminnan **ominaisuuksiin** kirjoitetaan vettä myyvän laitoksen vedenottamoiden/ vedenkäsittelylaitosten nimet ja vedenmäärä vedenottamoittain/vedenkäsittelylaitoksittain.

HUOM. Samaan *vedenottamo/vedenkäsittely*-alitoimintaan voidaan kirjoittaa **viiden** ostoveden vedenottamon/vedenkäsittelylaitoksen nimi ja toimitettava vesimäärä, mikäli vesi tulee samalta myyvältä laitokselta.

Mikäli vettä ostetaan usealta eri laitokselta, niin jokaisen myyvän laitoksen osalta tehdään oma *vedenottamo/vedenkäsittelylaitos* – toimintatyyppi vettä ostavan laitoksen puolelle.

Mikäli ostovesi tulee **vettä myyvän vesilaitoksen** usealta vedenottamolta /vedenkäsittelylaitokselta ja ostettavan veden määrä voi vaihdella vedenottamoittain/vedenkäsittelylaitoksittain, kirjataan kustakin vedenottamosta/vedenkäsittelylaitoksesta arvioitu ostettava vesimäärä. Mikäli arvioita on mahdoton saada, kirjataan kunkin vedenottamon/vedenkäsittelylaitoksen nimi, **mutta ostettava vesimäärä kirjataan sen vedenottamon/vedenkäsittelylaitoksen tietoihin, jolta suurin osa ostettavasta vedestä on peräisin.**

HUOM. EU-raportointia varten on tiedettävä raakaveden alkuperä **eli onko vesi pohja-, tekopohja- vai pintavettä.**

TUPAKKA

46. Ovatko ravintolat, joissa on tupakointitila jatkossakin suunnitelmallisen valvonnan piirissä ja tuleeko kohteet perustaa keskitettyyn? Valvotaanko jatkossa ravintoloita, joissa on tupakoinnin täyskielto ja onko näitä kohteita tarpeen viedä keskitettyyn?

Ravintolat, joissa on tupakointitila, ovat suunnitelmallisen valvonnan piirissä eli nämä kohteet on perustettava keskitettyyn järjestelmään.

Ravintolat ja ravitsemisliikkeet, joissa on tupakoinnin täyskielto, perustetaan keskitettyyn järjestelmään valvonnan yhteydessä. Tupakoinnin täyskielto kohteisiin valvontaa suoritetaan vain valitusten perusteella (tupakointikieltojen osalta).

Pääperiaate on, että kun valvontaa tehdään (vaikka vain valitusten perusteella) kohde perustetaan tässä yhteydessä myös keskitettyyn järjestelmään.

47. Mitä toimintatyyppi ”muu luovutus” tarkoittaa?

Toimintaluokka: ”*Tupakkatuotteiden ja tupakointivälineiden myynti ja muu luovutus*”

Toimintatyyppi: ”*Muu luovutus*”

VATI 1 –ohjeen mukaisesti ”muu luovutus” tarkoittaa mm. tupakkatuotteiden ilmaisjakelua, lahjoittamista tai välittämistä, mikä on aina laitonta toimintaa ja asia kuuluu poliisin selvitettäväksi. Tupakkatuotteen välittäminen asiakkaan pyynnöstä ilman vähittäismyyntilupaa on laitonta.

Esim. Jos välittäjä ostaa tupakkatuotteet kaupasta, asiakas maksaa ne välittäjälle ja saa pyytämänsä tuotteen. Jos välittäjä toimii ilman vähittäismyyntilupaa, toiminta on laitonta. Jos välittäjällä on vähittäismyyntilupa, toiminta on vähittäismyyntiä, ei muuta luovutusta.